

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA MIZERNAIA c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 31790/03)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

25 septembrie 2007

DEFINITIVĂ

25/12/2007

Această hotărâre va deveni definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Mizernaia c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei camere compuse din:

Sir Nicolas BRATZA, *Președinte*,

DI J. CASADEVALL,

DI G. BONELLO,

DI K. TRAJA,

DI S. PAVLOVSKI,

DI J. ŠIKUTA,

Dna P. HIRVELĂ, *judcători*,

și dna F. ARACI, *Grefier adjunct al Secțiunii*,

Deliberând la 4 septembrie 2007 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 31790/03) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către dna Nina Mizernaia („reclamantul”), la 25 iulie 2003.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl Vitalie Iordachi, avocat din Chișinău și membru al organizației non-guvernamentale „Juriștii pentru drepturile omului”. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său la acea dată, dl Vitalie Pârlog.

3. Reclamantul a pretins că, prin neexecutarea unei hotărâri judecătorești definitive pronunțate în favoarea sa, a fost încălcat dreptul său ca o instanță să hotărască asupra încălcării drepturilor sale cu caracter civil, garantat de articolul 6 § 1 al Convenției, și dreptul său la protecția proprietății, garantat de articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

4. Cererea a fost repartizată Secțiunii a Patra a Curții. La 9 februarie 2006, Președintele acelei Secțiuni a decis să comunice Guvernului cererea. În temeiul prevederilor articolului 29 § 3 al Convenției, s-a decis examinarea fondului cererii concomitent cu admisibilitatea acesteia.

5. Atât reclamantul, cât și Guvernul au prezentat observații cu privire la admisibilitatea, fondul și satisfacția echitabilă.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

6. Reclamantul s-a născut în anul 1952 și locuiește în Chișinău.

7. După ce a fost exclus în anul 1994 dintr-o cooperativă de stat de construcție a locuințelor, reclamantul a intentat o acțiune împotriva acesteia, solicitând restituirea banilor pe care i-a investit într-un apartament cu trei camere.

8. La 29 aprilie 1996, Judecătoria sectorului Rîșcani a hotărât în favoarea reclamantului și a obligat cooperativa de construcție a locuințelor să-i plătească 23,733.8 lei moldovenești (MDL) (aproximativ 4,550 euro (EUR) la acea dată).

9. Cooperativa de construcție a locuințelor a contestat fără succes această hotărâre de două ori și, printr-o hotărâre irevocabilă din 4 noiembrie 1997, Curtea de Apel a menținut hotărârea din 29 aprilie 1996.

10. În decembrie 1997 și mai 1998, reclamantul a primit MDL 3,071.1 și, respectiv, MDL 1,970.

11. Ca urmare a câtorva plângeri privind neexecutarea hotărârii depuse de către reclamant la Ministerul Justiției, la 5 septembrie 2000 și 19 ianuarie 2001, Ministerul Justiției a solicitat executorului judecătoresc să întreprindă toate măsurile necesare în vederea executării hotărârii.

12. Hotărârea judecătorească executorie din 4 noiembrie 1997 nu a fost executată nici până în prezent.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

13. Dreptul intern relevant a fost expus în hotărârea *Prodan v. Moldova* (nr. 49806/99, ECHR 2004-... (extracts)) și *Popov v. Moldova* (nr. 74153/01, §§ 29-41, 18 ianuarie 2005).

14. Codul civil în vigoare din 12 iunie 2003 prevede următoarele:

Articolul 619. Dobânda de întârziere

„(1) Obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la articolul 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

(2) În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la articolul 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.”

ÎN DREPT

15. Reclamantul a pretins că neexecutarea hotărârii judecătorești definitive pronunțate în favoarea sa a încălcat drepturile sale garantate de articolul 6 § 1 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

Articolul 6 § 1 al Convenției, în partea sa relevantă, prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil ... într-un termen rezonabil ... de către o instanță, ... care va hotărî ... asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil”

Articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

I. OBJECȚIA PRELIMINARĂ A GUVERNULUI

16. În observațiile sale cu privire la admisibilitatea și fondul cererii, Guvernul a susținut că nu au fost epuizate căile de recurs interne disponibile. El a susținut că reclamantul ar fi putut intenta o acțiune împotriva executorului judecătorec în temeiul articolului 20 al Constituției și articolului 426 al vechiului Cod de procedură civilă („vechiul CPC”).

17. Curtea notează că ea a respins deja o obiecție similară ridicată de către Guvernul pârât în temeiul articolului 426 al vechiului CPC, deoarece „chiar dacă presupunem că reclamantul ar fi depus recurs împotriva actelor executorului judecătorec și ar fi obținut o hotărâre care să confirme că neexecutarea a fost ilegală conform dreptului național, o astfel de acțiune nu ar fi adus nimic nou, singura consecință fiind emiterea unui alt titlu executoriu care ar permite executorului judecătorec să continue executarea hotărârii” (a se vedea hotărârea *Popov v. Moldova*, citată mai sus, § 32). Curtea nu găsește niciun motiv care i-ar permite în această cauză să se abată de la această concluzie.

18. Din aceleași motive, Curtea consideră că articolului 20 al Constituției, care prevede dreptul general de acces la justiție, nu a oferit reclamantului un recurs efectiv. Deși hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 19 iunie 2000 „Cu privire la aplicarea în practica judiciară de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale” ar fi putut permite reclamantului să invoce direct prevederile Convenției în fața instanțelor judecătorești naționale, o astfel de referire ar fi rezultat într-„un alt titlu

executoriu care ar permite executorului judecătoresc să continue executarea hotărârii” (a se vedea *Lupacescu and Others v. Moldova*, nr. 3417/02, 5994/02, 28365/02, 5742/03, 8693/03, 31976/03, 13681/03, și 32759/03, § 17, 21 martie 2006).

19. În orice caz, Curtea reiterează că „unei persoane care a obținut o hotărâre judecătorească executorie împotriva statului, ca urmare a soluționării litigiului în favoarea sa, nu i se poate cere să recurgă la proceduri de executare pentru a obține executarea acesteia” (a se vedea *Metaxas v. Greece*, nr. 8415/02, § 19, 27 mai 2004).

20. Curtea consideră că pretențiile reclamantului formulate în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției și al articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție ridică chestiuni de drept, care sunt suficient de serioase încât determinarea lor să depindă de o examinare a fondului, niciun alt temei pentru a le declara inadmisibile nu a fost stabilit. Prin urmare, Curtea declară aceste pretenții admisibile. În conformitate cu decizia de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va examina imediat fondul acestor pretenții.

II. PRETINSE VIOLĂRI ALE ARTICOLULUI 6 § 1 AL CONVENȚIEI ȘI ALE ARTICOLULUI 1 AL PROTOCOLULUI NR. 1 LA CONVENȚIE

21. Reclamantul a pretins că, prin neexecutarea hotărârii judecătorești definitive pronunțate în favoarea sa, au fost încălcate drepturile sale garantate de articolul 6 § 1 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

22. Chestiunile ridicate în temeiul acestor articole sunt identice celor care au dus la violări ale acestor articole în hotărârile pronunțate în cauzele *Prodan v. Moldova* (citată mai sus, §§ 56 și 62) și *Sîrbu and Others v. Moldova* (nr. 73562/01, 73565/01, 73712/01, 73744/01, 73972/01 și 73973/01, §§ 27 și 33, 15 iunie 2004).

23. Prin urmare, Curtea constată, din motivele expuse în aceste hotărâri, că neexecutarea hotărârii judecătorești definitive din 4 noiembrie 1997 constituie o violare a articolului 6 § 1 al Convenției și a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

24. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înantelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul material

25. Reclamantul a pretins MDL 36,771.28 (EUR 2,161.7) cu titlu de prejudiciu material, reprezentând venitul ratat ca rezultat al neexecutării integrale de către autorități a hotărârii judecătorești pronunțate în favoarea sa.

26. Guvernul a considerat suma pretinsă de către reclamant excesivă și a contestat metodologia de calcul.

27. În lumina constatărilor sale, potrivit cărora autoritățile nu au întreprins măsuri necesare pentru a asigura executarea hotărârii judecătorești pronunțate în favoarea reclamantului, precum și a faptului că hotărârea nu a fost executată în întregime nici până în prezent (a se vedea paragraful 10 de mai sus), Curtea constată că reclamantul mai este în drept să recupereze datoria existentă în baza hotărârii judecătorești naționale (EUR 1,927).

28. De asemenea, Curtea consideră că reclamantului trebuia să-i fi fost cauzat un prejudiciu material ca rezultat al neexecutării hotărârii judecătorești din 4 noiembrie 1997. Luând în considerație metodologia folosită în hotărârea *Prodan*, menționată mai sus, § 73, și legislația națională privind calcularea dobânzii de întârziere (a se vedea paragraful 14 de mai sus), Curtea acordă reclamantului EUR 2,060, ceea ce reprezintă venitul ratat ca rezultat al neexecutării în întregime de către autorități a hotărârii judecătorești pronunțate în favoarea sa.

29. Suma totală a prejudiciului material acordat de către Curte este de EUR 3,987.

B. Prejudiciul moral

30. Reclamantul a mai pretins EUR 10,000 cu titlu de prejudiciu moral suferit ca rezultat al neexecutării de către autorități a hotărârii judecătorești.

31. Guvernul a contestat suma pretinsă de către reclamant, susținând că aceasta este excesivă în lumina jurisprudenței Curții. El a declarat că în unele cauze o simplă constatare a unei violări a fost considerată drept o satisfacție echitabilă suficientă.

32. Curtea consideră că reclamantului trebuia să-i fi fost cauzat un anumit stres și frustrare ca rezultat al neexecutării în întregime a hotărârii judecătorești, mai ales având în vedere perioadă îndelungată de neexecutare a hotărârii. Ea acordă reclamantului suma totală de EUR 2,000 cu titlu de prejudiciu moral.

C. Costuri și cheltuieli

33. Reclamantul a mai pretins EUR 700 cu titlu de costuri și cheltuieli.

34. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă, susținând că reclamantul nu a probat costurile de reprezentare pretinse de el.

35. Curtea reamintește că pentru ca costurile și cheltuielile să fie rambursate în temeiul articolului 41, trebuie stabilit faptul dacă ele au fost realmente angajate, necesare și rezonabile ca mărime (a se vedea, spre exemplu, *Amihalachioaie v. Moldova*, nr. 60115/00, § 47, ECHR 2004-...).

36. În această cauză, luând în considerație lista detaliată prezentată de către reclamant, criteriile de mai sus și complexitatea cauzei, Curtea acordă reclamantului întreaga sumă pretinsă.

D. Dobânda de întârziere

37. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 6 § 1 al Convenției;
3. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție;
4. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, EUR 3,987 (trei mii nouă sute optzeci și șapte euro) cu titlu de prejudiciu material și EUR 2,000 (două mii euro) cu titlu de prejudiciu moral, și EUR 700 (șapte sute euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii, plus orice taxă care poate fi percepută;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;
5. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 25 septembrie 2007,
în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Fatoș ARACI
Grefier adjunct

Nicolas BRATZA
Președinte